



**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus VII. Argumentum. An in confiscatione universitatis bonorum Patroni delinquentis facta à Judice Laico, comprehendatur etiam Juspatronatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. par. 3. n. 5. & seqq. tom. 2. Castill. de usufruct. cap. 36. nu. 35. Marefcott. var. resol. lib. 1. cap. 30. num. 12. Rota in Lunen. Sarzanen. 4. Maji 1685. apud Bertachin. vot. decis. 47. n. 17. Et hinc patet disparitas inter Tutorem, & Maritum; Tutor namque non potest presentare jure proprio, quia non est Dominus, nec Usufructuarius bonorum

13 pupilli, sed est merus Administrator; at Maritus est Dñus, & Usufructuarius bonorum dotalium, dum fructus percipit, & suos facit, ut docent Butr. in cap. cum dilecta de concess. preben. num. 12. Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. 7. num. 8. §. Neque obstat.

14 Id verò, quod superius in contrarium addebatur, videlicet, quòd ex usu rei argui non possit dominium in utente non est absolutè verum. Distinguo enim inter usum pendentem quoad suam existentiam, & conservationem à nutu proprietarii, & ab hoc revocabilem, & usum independentem quoad suam conservationem, & existentiam à nutu proprietarii, & ab eo irrevocabilem, & cenfeo verum quidem esse, quod ex primo usu argui non possit dominium in utente, secus ex secundo usu. Ex quo apparet manifesta disparitas inter Maritum, & eum, qui habuit licentiam utendi equo; Usus enim quo Maritus utitur feudo dato in dotem est independens, & irrevocabilis quoad suam existentiam, & conservationem à nutu Uxoris proprietariae, usus verò illius, qui de licentia Domini utitur equo est dependens quoad suam existentiam, & conservationem à nutu Domini, & ab hoc revocabilis.

ARGUMENTUM.

An in confiscatione universitatis bonorum Patroni delinquentis facta à Judice Laico, comprehendatur etiam Juspatronatus?

SUMMARIUM.

1 Juspatronatus hereditarium transit ad Fiscum eo de per se, aut cum universitate confiscato à Judice Ecclesiastico propter delictum Patroni non immediatè commissum erga Ecclesiam Patronalem, secus si sit immediatè commissum erga Ecclesiam, ut num. 6.

2 Judex Laicus non potest confiscare Patrono delinquenti juspatronatus de per se, nec cum universitate bonorum expressè illud exprimendo, sed potest illud confiscare cum universitate bonorum absque ulla expressione juspatronatus, ut num. 3. & 4.

8 Glos. in Clement. Pastoralis in verbo Subjectæ de sentent. & re judic. in quo sensu loquatur?

CASUS VII.

Titius Patronus Ecclesiæ A. committens crimen rebellionis, aut læsæ Majestatis erga suum Principem, fuit à Fisco privatus hæreditate, & universitate omnium bonorum, cui annexum erat Juspatronatus. In hac rerum circumstantia vacante dicta Ecclesia Titius presentavit ad illam Cajum; Fiscus verò prætendens in confiscatione omnium bonorum Titii, venire etiam Juspatronatus, & ad se illud spectare, presentavit Sempronium. Hinc orta lite, quaritur an in confiscatione universitatis bonorum Patroni veniat Juspatronatus ei annexum? Et an hoc transeat ad Fiscum, vel potiùs Ecclesia remaneat libera?

Et videtur respondendum, quòd in confiscatione hujusmodi universitatis bonorum Patroni non veniat Juspatronatus, ut sentire videtur Glos. in Clement. Pastoralis in verb. Subjectæ de sentent. & re judic. ibi -- Per damnationem, vel confiscationem Judicis secularis non perdit quis juspatronatus -- Archidiacon. in cap. filiis 16. quest. 7. de Marin. observ. ad decis. Revers. decis. 123. Bertachin. vot. decis. 3. num. 3. Rot. decis. 105. num. 1. & 106. num. 1. post Vivian. de jurepatr.

1 Sed in hoc articulo, quia variæ sunt Doctorum opiniones procedendum est cum distinctione; Judex Ecclesiasticus propter delictum commissum à Patrono potest confiscare juspatronatus non solum cum universitate bonorum, sed etiam de per se exprimendo in libello, & sententia, quòd privet Patronum Jurepatronatus, & tunc Ecclesia fit libera sub Episcopi potestate, si Patronus delinquens sit unicus, si vero adsint plures Patroni in solidum, vox Patroni delinquentis transit ad Fiscum Ecclesiasticum; Rot. dec. 232. num. 2., & decis. 298. num. 3., & dec. 351. num. 3.

num. 3. coram Coccin. ; Ratio est, quia Judex Ecclesiasticus habet jurisdictionem in quacumque causa jurispatronatus, ut in cap. quanto de judiciis, ibique Abbas Fagnan. in cap. nobis de jurepat. num. 11. Actolin. resol. forens. 58. num. 68.

2 Judex Laicus non potest confiscare Patrono delinquenti juspatronatus hæreditarium (de hoc enim loquimur) de per se, privando eum expressè, & de per se dicto jurepatronatus ob defectum jurisdictionis, quem habet in spiritualibus, vel spiritualitati annexis. Ita Gloss. in cap. filiis verb. propinquis Abb. in cap. quanto de judic. Molina de Primogenit. lib. 1. cap. 24. num. 16.

3 Nec potest Judex Laicus confiscare juspatronatus Patrono delinquenti cum universitate bonorum expressè illud exprimendo, vel in libello, vel in sententia ex. gr. sic -- privo patronum villa, hæreditate, & etiam jurepatronatus eis annexo -- Quia sic judicium proferret circa juspatronatus, quod non potest ob defectum jurisdictionis, ut superius dixi, ita Abbas in eodem cap. quanto Lambertin. de jurepat. lib. 3. quest. 8. art. 8. num. 12.

Insuper nec si Judex Laicus, aut etiam Ecclesiasticus confiscaret Patrono delinquenti omnia bona, sub hac expressione omnium bonorum comprehenderetur juspatronatus, quando non constat hoc esse annexum eisdem bonis. Lambertin. ubi supra n. 14. Rota dec. 104. n. 11. par. 12. rec. & in Gerunden. beneficii 28. Junii 1709. S. Absque eo quod coram Etno Priolo.

4 Sed potest Judex Laicus confiscare patrono delinquenti juspatronatus confiscando ejus universitatem bonorum, cui sit annexum absque ulla expressione jurispatronatus, & istud transiret ad Fiscum, non quidem ratione sententiæ Judicis Laici, sed ratione annexionis, quam habet cum universitate bonorum. Ita Gloss. in hoc Canon. filiis, verb. propinquis ibi -- vel dic quòd cum universitate laicus Judex potest aliquem privare jurepatronatus -- Dec. in cap. quanto de judic. Abbas in eodem cap. quanto, & in cap. cum laici de jurepat. Lambertin. ubi supra num. 20. Rocc. de Curt. eodem tract. in verb. ipse, vel is quest. 29. Molin. de primog. lib. 1. c. 24. n. 26. S. Cæterum.

5 Ratio est, quia omnia ea, quæ transfe-

runtur in hæredem extraneum, transferri possunt in Fiscum, juxta l. 1. & 3. de bonis damnat., & Dec. in dicto cap. quanto, sed juspatronatus transfertur in hæredem extraneum juxta Text. in cap. perlatum de jurepat. de quo supra diximus Can. I. ergo transferri poterit in hoc casu ad Fiscum.

6 Limita tamen si Judex Laicus, aut etiam Ecclesiasticus confiscaret universitatem bonorum patronorum propter delictum immediatè commissum erga Ecclesiam Patronalem, in hoc enim casu juspatronatus non transiret ad Fiscum, sed Ecclesia fieret libera, juxta Text. expressum in cap. in quibusdam de pœnis vers. Sacri nihilominus ibi -- Sacri nihilominus Concilii approbatione statuimus, quatenus si Patroni, vel Advocati, aut Feudatarii, seu Vice-Domini, aut alii Beneficiati, alicujus Ecclesie Rectorem, vel Clericum alium ipsius Ecclesie per se, vel per alios occidere, vel mutilare ausu nefando præsumperint, Patroni juspatronatus, Advocati Advocatiam, Feudatarii Feudum, vice-Domini vicedominatum, & Beneficiati Beneficium prorsus amittant; Et nè minùs vindicta, quàm excessus memoria prorogetur, non solùm de præmissis nihil perveniat ad hæredes, sed etiam usque ad quartam generationem posteritates talium in Clericorum Collegium nullatenus admittuntur, neque in Domibus Regularibus, alicujus prælationis assequantur honorem, nisi cum eis fuerit misericorditer dispensatum -- Et resolutum fuit à Rota in Syracusana jurispatronatus 9. Maji 1611. coram Pirovano, & dixi superius Par. I. Can. IV. Caf. XIII. num. 7.

7 Limita etiam in casu, quo Judex tam Laicus, quàm Ecclesiasticus confiscaret Patrono universitatem habentem annexum juspatronatus hæreditarium propter hæresim Patroni, tunc enim juspatronatus non transiret ad Fiscum, sed Ecclesia libertatem acquireret, ut resolutum fuit à S. Rota in Lucana Beneficii 26. Junii 1709. S. Fragili coram R. P. D. Falconerio.

Unde cum fuerit Titio Patrono Ecclesie A. delinquenti confiscata universitas bonorum à Judice Laico absque ulla expressione jurispatronatus, nec ob delictum immediatè commissum erga Ecclesiam, sed contra Principem Sæcularem, sequitur, quòd in ista confiscatione bonorum, veniat etiam juspatronatus, ac pro-

proinde presentatio Fisci, & non Titii est sustinenda.

- 8 Nec obstant auctoritates *Glossa in Clement. Pastoralis in verb. subjecta de sentent.*, & *de re judic.*, aliorumque Doctorum superius in contrarium allat., quia loquitur de confiscatione juspatronatus facta à Judice de per se, vel cum universitate bonorum, illud exprimendo, vel de confiscatione omnium bonorum, quibus non appareat annexum juspatronatus, quibus casibus juspatronatus titulo hujusmodi confiscationis non transit ad Fiscum; Non verò de confiscatione juspatronatus facta à Judice Laico cum universitate bonorum, absque ulla expressione ejusdem juspatronatus, ut advertit *Abb. in eodem cap. quanto.*

ARGUMENTUM.

Translato Jurepatronatus Ecclesiæ Parochialis una cum universitate bonorum empta à Regularibus ad eorum Monasterium visitatio ejusdem Ecclesiæ ad quem spectet ad Abbatem, vel potius ad Episcopum, & an Episcopus possit visitare Hospitale annexum eidem Ecclesiæ?

SUMMARIUM.

- 1 Omnia Monasteria de jure communi sunt subjecta jurisdictioni Episcopi.
- 2 Diviso Episcopatum originem habuit à Divo Petro, non verò à Dionysio Papa.
- 3 Monasteria Regularium sunt de jure communi exempta à Lege Diocesana, ac etiam à lege jurisdictionali Episcopi vigore particularium Privilegiorum.
- 4 Jus Episcopale in quo consistat.
- 5 Potestas Episcopi consistit in duplici lege.
- 6 Enumerantur ea quæ sunt de Lege Diocesana.
- 7 Referuntur ea quæ sunt de lege jurisdictionali Episcopi.
- 8 Ex receptione Monasterii sub immediata S. Sedis protectione an argui possit exemptio passiva ejusdem Monasterii?
- 9 Vigore exemptionis Monasterii, & ejus Ecclesiarum cessat in Episcopo exercitium jurisdictionis, quæ antea ei in illis competebat.
- 10 Dicitio omnis est universalis, & apta com-

prehendere tam presentia, quàm futura.

- 11 Translato jurepatronatus Ecclesiæ Parochialis una cum universitate bonorum ad Monasterium exemptum potest Episcopus illam visitare jure Ordinario, amplia ut num. 12.
- 13 Ecclesia Patronalis translata ad Monasterium exemptum cum universitate bonorum non efficitur subjecta Abbati, quoad visitationem, sed solum quoad presentationem.
- 14 Simplex presentatio, aut collatio Ecclesiæ per Abbatem facienda non inducit ejusdem Ecclesiæ exemptionem. Nec qualitas Fundatoris dat facultatem visitandi Ecclesiam Patronalem.
- 15 Exempto Monasterio, non per hoc dicuntur exempti Populus, & Clerus Sacularis, & Parochus.
- 16 Privilegium exemptionis loquens de omnibus Ecclesiis dependentibus à Monasterio ad hoc, ut sit aptum comprehendere Ecclesias etiam futuras, & de futuro advenientes eidem Monasterio quid requiratur?
- 17 Episcopus an, & quando visitare possit Ecclesiam Parochialem ad exemptos spectantem jure Ordinario, & quando jure delegato?
- 18 Episcopus potest visitare omnia Hospitalia, & loca Pia suæ Diocesis tam quoad temporalia, quàm quoad spiritualia, ut num. 21. limita, ut num. 19. amplia, ut num. 22. & 23.
- 20 Hospitalia simpliciter Regia protectione existentia, nisi proberur legitima exemptio ab Ordinarii jurisdictione visitari possunt ab Episcopo.
- 21 Episcopus exigere potest redditionem rationum ab Administratoribus Hospitalis etiam laicis non solum in actu visitationis, sed etiam quolibet anno, & in Domino Episcopali.
- 24 Episcopus in Visitatione Ecclesiarum Parochialium Patronalium non potest separare Parochianos, qui per familias distinguuntur absque consensu Patronorum.
- 25 Episcopus visitare non potest Ecclesiam Patronalem non curatam Religionis Hierosolymitana, quæ post ejus destructionem fuerit de novo edificata à personis non exemptis.
- 26 Ecclesia destructa an, & quando amittet sua privilegia, & quando non?

CA-